

तेजस्त्व (von तेजस्) n. *das Wesen des Lichts* BHAG. P. 3, 26, 39.

तेजस्य (wie eben) adj. *ansehnlich, herrlich*: या वैमिन्द्रावरुणा स-कृत्या रक्षस्यो तेजस्यो तन्; TS. 2, 3, 12, 1.

तेजस्वत् (wie eben 1) adj. *scharf; glänzend; kräftig, ansehnlich*: तेजस्वद्वेरा अस्तु ते AV. 18, 3, 71. श्रग्य TS. 2, 2, 2, 3, 4, 3, 3, 4, 1. लोकान् खंड. UP. 7, 11, 2. तेजस्वस्तु मे मुख्यं तेजस्वचिक्षेण अस्तु मे । तेजस्वा-स्मितः प्रत्यङ् । तेजसा सं विपूर्णिधा मा TBa. 2, 7, 2, 3. PANÉAV. Br. 24, 18. — 2) f. तेजस्वती N. pr. einer Prinzessin KATHÄS. 18, 77. — Vgl. तेजोवत्.

तेजस्विता (von तेजस्विन्) f. *energisches Wesen* MBH. 3, 10755.

तेजस्विव (wie eben) n. *Glanz* MBH. in BENF. Chr. 34, 7.

तेजस्विन् (von तेजस्) P. 5, 2, 122, Sch. VOP. 7, 29. 1) adj. *glänzend; kräftig, energisch; Achtung gebietend, würdevoll*: एकूणं तेजस्विनो देवतामुपैति TBa. 1, 3, 1, 4. श्रग्योषामयोत्सेवस्त्रिवर्णीस्तन्: संच्यदधत । तत्पु-एवं तेजस्वयहं: 1, 3, 3, 1. AIT. Br. 1, 5. TS. 2, 2, 2, 4, 3, 2, 7. श्रग्यं तेजस्वित्ते-जस्वी लं देवेषु भूयाः 3, 3, 1. ÇAT. Br. 11, 6, 2, 3, 12, 1, 2, 23. ÅCV. GÄB. 1, 21. M. 9, 318. श्रग्यस्तेवस्त्रिवर्णावरः MBH. 4, 42. तेजस्तेवस्त्रिवर्णामहम् BRAH. 10, 36. यथा हि तेजस्विवरो दिवाकरः R. 4, 11, 11. आदित्य इव तेज-स्वी 5, 31, 47. PANÉAV. I, 92. नक्षत्रं MBH. 6, 83. दैत्येन्द्रं SUND. 1, 2. मीम HIN. 3, 21. नलं N. 20, 32. प्रताप्युक्तस्तेवस्त्री नित्यं स्पात्यापकर्मसु । डुष्टसाम-त्तद्विस्त्रय तदप्येषं ब्रतं स्मृतम् ॥ M. 9, 310. तेजस्वी संतोभात्प्रायः प्रतिपद्य-ते तेजः ÇAK. 138, v. l. तेजस्विन्यवलितता (गणेषो) BHART. 2, 44. कार्यस्य गत्वात्मनुद्धाता ये तेजस्विनस्ते न विकात्यना ये VARĀH. Br. S. 74, 8. *heftig, auffahrend*: वङ्गमुक्यपरदररतस्तेवस्त्री 101, 2. परम् BRAHMA-P. in LA. 51, 10. तेजस्वि नावधीतमस्तु *Kraft u. s. w. verleihend* TAITT. UP. p. 50. Das fem. mit der End. des superl.: यदेवाद्: सोममाहूरूतस्मोद्यजमूर्खं प-यैत्तस्मीत्तेवस्त्रिनीतमा (गायत्री) TS. 6, 1, 6, 4. तेजस्विनितम KATHÄ. 23, 10. — 2) m. N. pr. eines Sohnes des Indra MBH. 1, 7304. — 3) f. तेजस्विनी = श्रेत्रियमती Cardiospermum Halicacabum ÇABDAR. im CKDA. = म-हृष्येतिमती RÄGAN. im CKDA.

तेजस्मिव तेजस् + सं० m. = रस Lymphe H. 620. — Vgl. श्रग्यसंभव.

तेजस्मिन् (तेजस् + सिन्) m. N. pr. eines Astronomen IND. ST. 2, 231.

तेजसेन (तेजस् + सेन) m. N. pr. eines Mannes RÄGA-TAR. 8, 400. fgg.

तेजिनी f. 1) *eine best. heilkräutige Wurzel* (vulg. तेजबङ्क). — 2) Sansevieria zeylanica NICH. PA.

तेजिष्ठ (superl. zu तिग्म und तीक्ष्णा) adj. *überaus scharf, — spitz; — leuchtend, — heiß; — kräftig, heftig*: लं करञ्जमूत पर्षायं वयीस्तेजिष्ठायात्यवस्थं वर्तनो RY. 4, 53, 8. तेजिष्ठाभिरुर्पिणिभिः 127, 4. तेजिष्ठाया तपनी रक्षस्त्वप 2, 23, 14. 6, 12, 8. व्रपः 9, 70, 2. भानवः 10, 3, 5. ÇAT. Br. 4, 2, 1, 13. तेजिष्ठं तपति PANÉAV. Br. 23, 16.

तेजियस् (compar. zu तिग्म und तीक्ष्णा) adj.: स तेजियसा मनसा लोतं: RY. 3, 19, 3. श्रज्ञानी पुरुषः शशज्जातिश्च स्वकर्मणा । तेजियसां न दोषाय वक्षे: सर्वुज्ञो यथा ॥ BRAHMĀV. P. im CKDA. *hoch angesehen, ein hochstehender Mann* (vgl. तेजस्वत्, तेजस्विन्) BHAG. P. 3, 12, 31. 23, 3, 4, 6, 4.

तेजेपु (von तेजस्) m. N. pr. eines Sohnes des Raudrācva MBH. 1, 3701. — Die Namen der übrigen Söhne gehen gleichfalls auf एयु aus.

तेजोनायतीर्थं तेजस्-नाय + तीर्थं) n. N. eines Tirtha, das T. des Licht-herrn (der Sonne?) ÇIV. P. in Verz. d. OXF. H. 66, a, 40.

III. Theil.

तेजोमण्डलं (तेजस् + म०) n. *Lichtscheibe* PHAÇNOR. 4, 2.

तेजोमन्थं (तेजस् + मन्थ) m. N. eines baumartigen Strauches, *Premna spinosa* (*Feuer durch Reibung erzeugend*) RATNAM. 5. — Vgl. श्रग्यमन्थ.

तेजोमैयं (von तेजस्) adj. f. ई *aus Glanz —, Licht bestehend, leuchtend* ÇAT. BR. 14, 5, 5, 1. 7, 2, 6. KHAND. UP. 6, 5, 4. ÇVETIÇV. UP. 2, 14. M. 6, 39. SUND. 4, 22. BHAG. 11, 47. R. 1, 7, 18. von Çiva ÇIV. सर्वतेजोमैयं (von सर्व-तेजस्) alle Kraft, Energie in sich schliessend M. 7, 11. ब्रह्मतेजोमैयं (von तेजस्) 14.

तेजोमूर्तिं (तेजस् + मूर्ति) adj. ganz aus Licht bestehend M. 3, 93.

तेजोराशं (तेजस् + रा०) m. ein Berg von Glanz u. s. w., lauter Glanz: मेरु MBH. 1, 1098. Çiva ÇIV. Vgl. तेजोमो राशिं पुराणामृषिमत्तम् MBH. 3, 9900.

तेजोरूपं (तेजस् + रूप) adj. aus lauter Glanz u. s. w. bestehend, vom Brahman (n.) BRAHMĀV. P. im CKDA.

तेजोवत् (von तेजस्) 1) adj. *glänzend: (मुक्तापालं) कौवेरं प्रमाणतेजोवत्* VARĀH. Br. S. 82 (80, b) 6. — 2) f. तेजोवती a) = चव्य Piper Chaba W. HUNT. (brennend) RATNAM. 98. — b) Scindapsus officinalis Schott. (ग्रज-पिप्पली) ÇABDAR. im CKDA. SUÇA. 2, 25, 14. 62, 9. 94, 3. 378, 8. 421, 11. 499, 11. — c) = महृग्नेतिमती RÄGAN. im CKDA. — d) = vulg. तेजोबङ्क eine best. officinelle Wurzel NIGH. PA. — e) N. pr. einer Fürstin KATHÄS. 17, 34. — Vgl. तेजस्वत्.

तेजोचिद् (तेजस् + चिद्) adj. Glanz, Licht u. s. w. besitzend TS. 3, 3, 4, 1.

तेजोचिन्द्रपनिषद् (तेजस् + चिन्द्र + उप०) f. *Lichttropfen*, Titel einer Upanishad COLEBR. Misc. Ess. I, 95. IND. ST. 2, 62. fgg.

तेजोचिन्नं (तेजस् + चिन्नं) Mark NICH. PA.

तेजोवृत् (तेजस् + वृत्) m. = तुद्राग्निमन्थ RÄGAN. im CKDA.

तेजोवृत् (तेजस् + वृत्) n. ein glanzvolles, würdevolles, hohes Benehmen: इन्द्रस्यार्कस्य u. s. w. तेजोवृतं नृपश्चरेत् M. 9, 308.

तेजोक्ष्मा (तेजस् + श्राक्ष्मा) f. = तेजस्त्रिव्यं BHĀVAP. im CKDA. = vulg.

तेजोबङ्क (s. u. तेजिनी) NIGH. PA. SUÇA. 2, 71, 1.

तेदनी f. *Blut* (oder geronnenes Blut) VS. 23, 2. AV. 20, 131, 11. पशो-स्तेदनी न कुर्वति ÇAT. Br. 1, 9, 2, 35. 13, 5, 2, 8. PANÉAV. Br. 21, 4. ÇÄNN. GÄB. 6, 1. उनि 2, 12.

1. तेन (instr. von 1. त) adv. 1) *in der Richtung, dahin*; in Correl. mit येन *in welcher Richtung, wo*; येनामिस्तेन गतः P. 2, 1, 14, Sch. SADDH. P. 4, 17, a. — 2) *in der Weise, so*; in Correl. mit येन *in welcher Weise, wie*: येनेन्द्राय बृहस्पतिर्वासः पर्यद्यादमृतं तेन लं परिद्यामि PÄB. GÄB. 2, 2. येनास्य पितरो याता येन याता: पितामहः । तेन यायात्सतीं मर्गं तेन गच्छन् रिष्यते ॥ M. 4, 178. praep. so *in Bezug auf, gegen (acc.)*: येनेषं कृरिणशस्तं तेन VOP. 5, 7. — 3) *in Folge dessen, daher, deshalb* H. 1537, SCH. M. 7, 36. 8, 313. HIN. 1, 46. N. 21, 30. R. 1, 64, 12. ÇÄK. 5, 12. 28, 11. MEGH. 6. HIT. 19, 19. I, 109. KATHÄS. 2, 13. 34. ÇUK. 41, 15. In Correl. mit येन *weil*: न तेन स्थविरो (वृद्धो M. 2, 156) भवति येनास्य पलितं शिरः MBH. 3, 10631. M. 3, 153. mit यस्मात् MBH. in BENF. Chr. 16, 11. DAÇ. 2, 24. mit यतस् SÄB. D. 2. mit यद् M. 1, 11, 3, 283. DAÇ. 2, 51. तेन द्वि so — denn ÇÄK. 3, 15, 6, 15. 24, 7, 27, 14. 28, 2, 34, 28. 61, 11 u. s. w. VIKA. 3, 16.

2. तेन m. = गानाङ्गविशेषं CKDA. a note or cadence introductory to a song, etc. WILS. तेनेति शब्दस्तेनः स्यान्मङ्गलाना प्रदर्शकः । तेशब्देनो-

25*